

SEG Q&A dotyczące możliwego przesunięcia ESEF 11.02.21 r.

1. Czy wymóg ESEF zostanie przesunięty?

Intencją ustawodawcy unijnego jest przesunięcie stosowania ESEF. Intencja ta jest realizowana w [rozporządzeniu zmieniającym](#) poprzez zmianę art. 4 ust. 7 Dyrektyw Transparency, która wprowadza opcję narodową umożliwiającą państwom członkowskim przesunięcie stosowania ESEF o rok. Zmiana ta została zawarta w projekcie wypracowanym w ramach Rady UE, który następnie w dniu 11 grudnia 2020 r. został uzgodniony w trakcie tak zwanych trilogów z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim. Zgodnie ze stanowiskiem ustawodawcy unijnego jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się zezwolić emitentom na odroczenie o rok wymogów ESEF, nie powinno to być postrzegane jako naruszenie Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2018/815, ponieważ byłoby to nadal zgodne z Dyrektywą Transparency.

W ślad za uzgodnieniem w dniu 11 grudnia 2020 r. projektu *rozporządzenia zmieniającego* Ministerstwo Finansów i Urząd Komisji Nadzoru Finansowego w dniu 15 grudnia 2020 r. wydały wspólny [komunikat](#). W komunikacie tym podano, że w związku z COVID-19, Ministerstwo Finansów oraz UKNF zdecydowały o odsunięciu o rok obowiązku stosowania ESEF w sprawozdawczości finansowej ww. emitentów. Jednocześnie utrzymana ma zostać możliwość raportowania w tym formacie już za rok 2020. Ministerstwo Finansów we współpracy z UKNF, ma opracować przepisy implementujące unijne prawo do polskiego porządku prawnego niezwłocznie po przyjęciu zmiany Dyrektywy Transparency oraz jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE. Powyższy komunikat wskazuje zatem na zamiar skorzystania z opcji krajowej przez państwo polskie, ale będzie to możliwe dopiero po zakończeniu prac organów UE nad *rozporządzeniem zmieniającym*. Warto także nadmienić, iż na dzień 11 lutego strona polska nie dokonała oficjalnej notyfikacji opcji przesunięcia wdrożenia ESEF (aktualna lista krajów, które dokonały takiej notyfikacji dostępna jest pod [tym](#) linkiem).

W opinii ekspertów SEG zgodnie ze stanem prac legislacyjnych na dzień publikacji niniejszego Q&A, czyli na dzień 11 lutego 2021 r., bardzo mało prawdopodobne jest, że wymóg ESEF zostanie przesunięty w terminie możliwym do wykorzystania przez spółki sporządzające raporty roczne za rok 2020. Najbezpieczniejszym rozwiązaniem wydaje się zatem publikacja raportu rocznego zgodnie z wymogami ESEF. Zachęcamy także do konsultacji z biegłym rewidentem badającym sprawozdanie finansowe w kontekście możliwości wydania pozytywnej opinii z badania w formacie innym niż ESEF.

2. Kiedy możemy się spodziewać zmienionych regulacji?

Przesunięcie stosowania ESEF ma polegać na zmianie art. 4 ust. 7 Dyrektyw Transparency oraz na wydaniu stosownych regulacji krajowych. Informacje pochodzące z organów UE wskazują, że *rozporządzenie zmieniające*, które przewiduje zmianę art. 4 ust. 7 Dyrektyw Transparency może zostać wydane pod koniec marca 2020 r., a obecny jego projekt przewiduje 20-dniowe *vacatio legis*. Zakładając, że państwo polskie zdecyduje się na przesunięcie o rok stosowania ESEF, jak to zostało zapowiedziane w komunikacie Ministerstwa Finansów i UKNF z dnia 15 grudnia 2020 r., choć nie zostało formalnie notyfikowane, zgodnie z tym komunikatem będzie konieczne wydanie przepisów implementujących unijne prawo do polskiego porządku prawnego. Nie został określony jednak rodzaj aktu prawnego, który ma implementować te przepisy (nie wiadomo czy będzie to regulacja na poziomie ustawy, czy rozporządzenia) co z kolei determinuje czas potrzebny do ich wydania.

Na dzień 11 lutego 2021 r. nie można odpowiedzialnie wskazać terminu, w którym nastąpi przesunięcie stosowania ESEF (o ile nastąpi takie przesunięcie). Jednakże ze względu na przedstawione powyżej okoliczności można zakładać, że wejście w życie zmienionych regulacji nastąpi nie wcześniej niż w drugiej połowie kwietnia br.

3. Czy w obecnej sytuacji prawnej można publikować raport zgodny z ESEF?

Tak. W obecnej sytuacji prawnej można publikować raport roczny zgodny z ESEF. Na dzień 11 lutego 2021 r. obowiązuje i jest stosowane w całości wprost Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2018/815, które jest zgodne z art. 4 ust. 7 Dyrektyw Transparency. Rozporządzenie to przewiduje, że począwszy od sprawozdań za rok 2020 emitenci sporządzają całe swoje raporty roczne w formacie XHTML, a w przypadku gdy roczne sprawozdania finansowe zawierają skonsolidowane sprawozdania finansowe sporządzone zgodnie z MSSF, muszą dodatkowo oznakować te skonsolidowane sprawozdania finansowe w standardzie iXBRL. Nawet w przypadku wejścia w życie przepisów przesuwających ESEF o rok, zgodnie z komunikatem Ministerstwa Finansów i UKNF, utrzymana ma zostać możliwość raportowania w tym formacie już za rok 2020.

4. Czy raport w ESEF powinien być w jednym pliku, czy poszczególne części składowe mogą być w osobnych plikach?

Poszczególne elementy raportu rocznego mogą (a niektóre nawet muszą, gdyż są podpisywane przez różne osoby) być załączone w postaci oddzielnych plików.

5. W jakich formatach powinny być poszczególne składowe raportu rocznego?

Wszystkie elementy raportu rocznego mają być sporządzone w formacie XHTML. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z MSR musi być dodatkowo oznakowane w standardzie iXBRL.

6. Jak należy podpisać pliki będące elementami raportu rocznego?

Poszczególne elementy raportu rocznego sporządzone zgodnie z ESEF podpisują osoby do tego zobowiązane. Zgodnie z odrębnymi przepisami podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym muszą być: sprawozdanie finansowe, sprawozdanie zarządu z działalności oraz sprawozdanie z badania sprawozdania finansowego. Przepisy te nie zobowiązują do dodatkowego publikowania sprawozdania finansowego z wizualizacją podpisów. Zarówno paczka .zip zawierająca otagowane sprawozdanie finansowe, jak też inne elementy dołączone jako oddzielne pliki XHTML, które wymagają podpisu, muszą być podpisane zewnętrznym podpisem elektronicznym, tak by zmianie nie uległy rozszerzenia plików.

7. W jaki sposób należy dodać podpisy członków RN?

W przypadkach, kiedy przepisy prawa nie wymagają podpisu elektronicznego, podpis może być przekazany jako obraz (zawierający odręczny podpis), który zostanie wklejony w dokument XHTML. Wklejanie takiego obrazu powinno się odbyć zgodnie z wytyczną 2.5.1. z Podręcznika sprawozdawczości ESEF, który zamieszczony jest na [stronie www UKNF](http://www.uknf.pl)

8. W jakich formatach należy przekazać pliki biegłemu?

Pliki powinny zostać przekazane biegłemu rewidentowi w takich samych formatach, w jakich nastąpi ich publikacja, tj. w formacie XHTML, a skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzone zgodnie z MSSF dodatkowo powinno zawierać tagowanie w standardzie iXBRL.

9. W jakim formacie powinna zostać opracowana opinia biegłego?

Opinia biegłego rewidenta jest jednym z dokumentów, które stanowią część publikowanego przez emitenta raportu rocznego, powinna być zatem opracowana w formacie XHTML.

10. Co zrobić, jeśli ESPI nie przyjmie raportu rocznego spółki?

Raporty roczne sporządzone zgodnie z ESEF i przesłane systemem ESPI (zarówno na formularzu RR jak i na formularzu SRR) podlegają w tym systemie walidacji technicznej. Informacja o wyniku walidacji technicznej przesyłana jest do emitenta niezwłocznie, nie później niż w terminie 24h od przesłania przez niego raportu. W odniesieniu do każdego raportu wskazane jest czy walidacja jest pozytywna czy negatywna, a w przypadku walidacji negatywnej określony jest komunikat błędu wraz z jego opisem. Raport przesłany przez emitenta na Kancelarię Publiczną GPW, niezależnie od wyniku walidacji, przesyłany jest do agencji informacyjnych. Oznacza to, że w przypadku walidacji negatywnej raport roczny nie zostanie odrzucony i będzie przekazany do publicznej wiadomości.

W przypadku informacji o błędach z walidacji przesłanego raportu rocznego emitent powinien dokonać weryfikacji tego raportu. W przypadku wystąpienia błędów, które nie mają charakteru ostrzeżeń, emitent powinien sporządzić korektę raportu, a następnie przesłać go za pośrednictwem systemu ESPI.

11. Jaki plik i w jakim formacie należy przekazać do KRS?

Do KRS powinno trafić sprawozdanie finansowe w takim formacie, w jakim wymaga tego ustawa o rachunkowości, która wprowadza obowiązek przysyłania tych sprawozdań do KRS i określa w tym celu stosowny format. Na chwilę obecną ustawa o rachunkowości przewiduje dla sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z PSR format XML z dołączonymi plikami PDF3, a dla sporządzonych zgodnie z MSR – dowolny format elektroniczny. Takim dowolnym formatem elektronicznym może być również XHTML. Ustawa o rachunkowości jest obecnie w procesie zmian legislacyjnych, które obejmują m.in. w powyższy zakres regulacji. Po wprowadzeniu tych zmian jedynym formatem dla wszystkich sprawozdań finansowych ma być XHTML. Niestety nie jesteśmy w stanie określić terminu wejścia w życie zmienionych przepisów ustawy o rachunkowości, tym bardziej, że projekt zmian na dzień publikacji niniejszego Q&A, tj. na dzień 11 lutego br. nie został jeszcze skierowany do Sejmu.

12. Jak powinny w obecnej sytuacji niepewności regulacyjnej zachować się spółki zobowiązane do tagowania sprawozdań finansowych?

Same deklaracje (zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym) dotyczące intencji przesunięcia terminu wdrożenia ESEF nie są źródłami prawa. W konsekwencji raporty roczne na dzień 11 lutego br. powinny zostać sporządzone w formacie XHTML, a skonsolidowane sprawozdania finansowe sporządzone zgodnie z MSSF wymagające (zgodnie z dziś obowiązującymi przepisami) tagowania powinny zostać otagowane w standardzie iXBRL. Tym bardziej, że biegli rewidenci w procesie badania sprawozdania finansowego będą musieli się odnieść do zgodności z przepisami prawa – tymi obowiązującymi, a nie tymi obiecanymi. Pewną wskazówką może być podejście biegłego rewidenta badającego sprawozdanie finansowe spółki – czy będzie w stanie wydać pozytywną opinię jeśli nie będzie ono w formacie ESEF.

Sytuację dodatkowo komplikuje brak konkretnej daty wdrożenia zmian na poziomie unijnym oraz różne podejście do respektowania obecnego wymogu raportowania zgodnego z ESEF w poszczególnych krajach członkowskich UE. Aktualna lista krajów, które dokonały notyfikacji woli skorzystania z opcji przesunięcia ESEF (na dzień 11 lutego na tej liście nie ma Polski) dostępna jest pod [tym](#) linkiem). Na dzień 11 lutego br. najbezpieczniejszym rozwiązaniem wydaje się publikacja raportów zgodnie z ESEF.

13. Czy tagowanie powinno zostać przeprowadzone w oparciu o taksonomię 2019, czy 2020?

Tagowanie sprawozdań finansowych za 2020 może zostać dokonane – wg wyboru spółki – zarówno w oparciu o „starą” taksonomię 2019, jak i w oparciu o nową 2020.

14. Jaki obowiązek ciąży w obecnej sytuacji na spółkach giełdowych, które nie są zobowiązane do tagowania sprawozdań w iXBRL?

Emitenci, którzy nie są zobowiązani do tagowania sprawozdań finansowych (tj. tacy, którzy nie są zobowiązani do sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych pod MSSF), nie muszą tagować sprawozdań finansowych w standardzie iXBRL. Muszą oni jednak sporządzić i opublikować raporty roczne w formacie XHTML.

15. Jakie są możliwości outsourcingu usługi tagowania i konwersji do określonych formatów?

W przypadku kiedy emitent nie dysponuje odpowiednimi kompetencjami wewnętrznymi w obszarze tagowania sprawozdań finansowych, możliwe jest zlecenie takich usług na zewnątrz. Są one świadczone zarówno przez niektórych dostawców oprogramowania ESEF, jak i przez niektórych biegłych rewidentów. W tym pierwszym przypadku należy się liczyć z tym, że najbardziej skomplikowane tagi będą musiały zostać opracowane wspólnie ze służbami księgowymi emitenta. W tym drugim natomiast zaangażowanie emitenta powinno być istotnie niższe, zwłaszcza jeśli dany biegły dobrze zna branżę lub spółkę. Sam proces tagowania zajmuje ekspertom kilka dni, niemniej należy mieć na względzie ewentualny brak dostępności ekspertów, zwłaszcza pod koniec terminu na publikację raportów.

Możliwy jest też outsourcing samej konwersji plików do XHTML, jeśli spółka nie posiada stosownego oprogramowania.

16. Jakie są najprostsze możliwości konwersji plików do formatu XHTML?

Systemy umożliwiające tagowanie sprawozdań w XBRL jednocześnie dają możliwość konwersji plików do formatu XHTML. Pytanie dotyczy zatem tych spółek, które nie są zobowiązane do tagowania sprawozdań finansowych. Konwersję można przeprowadzić za pomocą odpowiedniego programu. Większość dostępnego na rynku oprogramowania umożliwiającego konwersję pliku Word do XHTML to programy płatne, istnieją też nieliczne bezpłatne odpowiedniki. Należy jednak unikać „najprostszyc” możliwości konwersji, gdyż priorytetem powinno być bezpieczeństwo spółki, tj. pewność, że podczas konwersji nie doszło do żadnych przekłamań, względnie do wycieku informacji. Rozsądnym rozwiązaniem jest skorzystanie z systemów opracowanych z myślą o ESEF. Wprawdzie one obejmują wiele innych funkcjonalności, w tym w szczególności możliwość tagowania w iXBRL, niemniej – w przypadku emitentów, którzy z tej możliwości korzystać nie będą – mogą być one oferowane po innych cenach niż spółkom wykorzystującym całość funkcjonalności.

17. Z jakim ryzykiem powinny się liczyć spółki oczekujące na przesunięcie wdrożenia wymogu ESEF?

Najważniejszym ryzykiem wydaje się przedłużenie prac legislacyjnych związanych z przesunięciem wdrożenia ESEF poza termin publikacji raportów rocznych. Im bliżej tego terminu, tym mniej będzie czasu na otagowanie sprawozdań finansowych i prawdopodobnie tym trudniej będzie o pomoc ekspertów zewnętrznych. Biorąc pod uwagę planowany harmonogram prac legislacyjnych (tj. uchwalenie regulacji na poziomie unijnym pod koniec marca), planowane vacatio legis (20 dni) oraz prawdopodobną konieczność dokonania zmian także w prawie krajowym (nie wiemy, w jakim zakresie,

bo to będzie pochodną ostatecznego kształtu zmian na poziomie unijnym), pozostaje bardzo wąskie okno czasowe, w którym potencjalnie mogłaby być możliwa publikacja raportów „po staremu”.

Oczywiście należy mieć nadzieję, że w sytuacji, kiedy zamieszanie związane z przesunięciem wdrożenia ESEF nie jest zawinione przez emitentów, nadzorcy powinni podejść do tego problemu z odpowiednią dozą zrozumienia, niemniej należy pamiętać, że raporty są przygotowywane przecież przede wszystkim dla inwestorów i nie można wykluczyć, że będą starali się dochodzić swoich praw w sytuacji publikacji raportu w nieodpowiednim terminie lub formie.

Drugie ryzyko pojawi się wówczas, jeśli emitent sporządzi sprawozdanie finansowe „po staremu” i dopiero potem zdecyduje się na rozpoczęcie prac nad tagowaniem. W takiej sytuacji możemy mieć do czynienia z pojawieniem się w spółce informacji poufnej (jeśli dane zawarte w sprawozdaniu finansowym byłyby istotne dla inwestorów, a najczęściej tak jest), której publikacji nie można opóźnić (wśród przesłanek opóźnienia publikacji informacji poufnej trudno znaleźć taką, na którą moglibyśmy się w tym przypadku powołać). Wówczas jedynym rozwiązaniem wydaje się publikacja najważniejszych danych z raportu rocznego jako informacji poufnej.

W przypadku emitentów, którzy są zobowiązani jedynie do sporządzania raportów w XHTML, a nie są zobowiązani do ich tagowania w XBRL powyższe ryzyka są istotnie mniejsze, gdyż proces samej konwersji do XHTML jest nieporównanie szybszy niż proces tagowania.

